

Discurs de Laia de Nadal, rectora de la UPF, en la inauguració del curs acadèmic 2023-2024

Benvolguts

- Rector Moreso
- Rector Casals
- Rector Amat, que ens segueixes per streaming des de Venècia
- Directora General d'Universitats
- Presidenta del Consell Social de la UPF
- Autoritats i membres de la comunitat universitària

Primer de tot, em veig amb el deure de fer menció als terribles esdeveniments que estan tenint lloc al Pròxim Orient i condemno la pèrdua de milers de vides d'aquesta última setmana i al llarg de tot el conflicte que fa 70 anys que s'arrossega.

Des d'aquí, reivindico les vies polítiques basades en el diàleg i la negociació com a les úniques vàlides per a la resolució dels conflictes i insto tothom, persones i institucions, a treballar per generar les condicions que permetin aturar la confrontació bèl·lica, donar resposta a les seves conseqüències humanes i materials i promoure un escenari futur de pau.

[PREÀMBUL]

I abans de començar el discurs, deixeu-me fer notar que el curs passat es va acabar amb la difusió d'uns missatges anònims, que probablement alguns de vosaltres va rebre i va tenir l'oportunitat de llegir.

No vull entrar a comentar-ne ni el contingut ni el to. Tampoc a fer una hipòtesi sobre quines són les intencions dels qui els van promoure.

Sé que fer-hi esment és donar-los valor. Però crec que ignorar-los seria també un error.

Us demano, per tant, que us prengueu la meva intervenció d'avui com una resposta oberta i transparent als anònims i als seus autors:

perquè vaig ser elegida per ser rectora de la UPF, amb un equip i amb un programa per al progrés de la nostra Universitat.

I a això és al que em vull —al que ens volem—, dedicar des del primer dia.

Començo.

[INTRODUCCIÓ: SEGELL POMPEU, QUI SOM, D'ON VENIM, ON ANEM]

El curs 2023-2024 ha de fer possible i ha de fer visible que, com a universitat, fem un pas cap endavant. La UPF, que ha destacat des del primer dia pel seu **esperit pioner i transformador**, ha de demostrar novament que no es conforma i no es deixa guiar per les inèrcies i l'anar fent.

La UPF — i em refereixo als qui l'han dirigida i hi han treballat— ha estat sempre conscient que havia de ser **emprenedora i àgil**. Que ha de prendre alguns riscos, avançant-se i posant en pràctica idees i propostes que altres universitats, tard o d'hora, acaben plantejant-se i adoptant també.

Hem estat, doncs, una universitat que **sabia llegir els reptes del present i actuar amb creativitat i resolució**. I la realitat que tenim ara mateix davant nostre és ben diferent de la que tenia la UPF quan va començar la seva trajectòria fa més de tres dècades. La història sempre ha sigut canvi, però la diferència és que ara és totalment accelerat.

És en coherència amb aquest esperit de resposta als reptes que hem pensat l'acte d'avui:

Amb el cartell inaugural que ens ha proposat la **Cristina BanBan**. Ella, una veu femenina, un talent jove, és qui posa imatge al curs que encetem amb el llenguatge de l'art, amb les dones que se surten del marc i el desborden per irrompre en el món.

O amb la visió i lectura del món d'avui que ens ha ofert **l'Oriol Vinyals**. Amb una veu que es troba a l'avantguarda en investigació en deep learning i intel·ligència artificial.

Aquestes, són dues mirades de present i de futur. Que ens inspiren per fer aquest pas endavant que ens toca fer. El curs passat ja vam començar a caminar, però és aquest 2023-2024 que ha de començar a notar-se.

[OBJECTIUS]

I com ho farem? Quins m'agradaria que fossin els avenços de la comunitat UPF durant el curs que avui encetem? Essencialment quatre:

Primer objectiu

El primer, les persones. **Promoure l'estabilització i la renovació de les nostres plantilles.**

La generació fundadora, després de trenta anys, s'ha anat jubilant. Venim d'anys d'una precarització insostenible del personal docent i investigador i del personal d'administració i serveis. I, per si fos poc, la poca representació i promoció de les dones en alguns àmbits del món universitari és un fet socialment inadmissible.

Per tant, l'estabilització i renovació del PDI i el PTGAS és un imperatiu del nostre mandat.

- I això passarà per elaborar el nou règim de dedicació del personal docent i investigador, desplegar el pla de xoc de la Generalitat i convocar places de lector per a l'estabilització de persones que ens han acompanyat durant anys. Aquest curs acabarem convocant unes 30 places. També es finalitzaran els processos d'estabilització del PTGAS, iniciarem la consolidació dels funcionaris de carrera i laborals, i es crearà una borsa de de PTGAS funcionari interí de la UPF. En resum: volem garantir estabilitat i incentivar la implicació i el compromís.
- Passarà també per reforçar l'atracció de nou talent i retenir el que ja tenim. Ho farem consolidant el programa Tenure-Track, promovent programes com els ICREA, els Serra-Húnter, els Ramón y Cajal o facilitant als investigadors que puguin accedir a aquelles retribucions addicionals que contempla la LOSU.
- I, finalment, passa per tecnificar el personal i contractar nous perfils professionals que responguin a noves necessitats.

Totes aquestes son mesures molt concretes per promoure l'estabilització i la renovació de les plantilles.

Venim, com dic, d'anys de limitacions. Unes limitacions de la taxa de reposició que arrosseguem des del 2008.

Però també tenim marge de maniobra per consolidar estructura i fer-ho amb un equip més igualitari i implicat. Un equip que senti la UPF com a projecte propi i engrescador.

Segon objectiu

El segon pas endavant que voldria que es fes visible en el curs 2023-2024 és **reforçar la nostra comunitat**, una comunitat que és plural i complexa.

Com qualsevol col·lectiu nombrós i divers, els que formem part de la UPF a vegades tenim diferències d'enfocament i necessitats i interessos contraposats.

Si consolidem una estructura estable del personal universitari, però no anem més enllà i no tenim en compte aquest personal ni tampoc els estudiants a l'hora de decidir i fer arrencar noves iniciatives, el resultat no serà una comunitat cohesionada i implicada, que treballi de forma cooperativa i transversal, sinó una altra cosa més grisa i fracassada.

Volem discussió i vida. I com ho farem?

- En primer lloc hem començat per **dialogar, escoltar, entendre les diferents mirades i fer propostes des de la comprensió, l'empatia i la cooperació**. Amb la idea de sumar. Cal escoltar les diferents veus, també les més joves i les dels alumni, i treballar plegades.

Tinc programades reunions amb diferents associacions d'estudiants. Alhora, fa mesos que hem endegat un treball de diàleg intens, periòdic i permanent amb els departaments i les facultats. L'objectiu és submergir-nos en les diferents problemàtiques i realitats, i sobretot trobar solucions i construir propostes anant tots a una.

Alguns resultats es comencen a veure: per exemple, hem intensificat el suport als estudiants de doctorat i postdocs, i això és fruit d'escoltar i actuar davant una necessitat històrica.

- Però apuntalar una comunitat cohesionada, més enllà del diàleg, passa també per **gestionar amb fermesa i rigor les incidències**. No defugir els problemes, sinó abordar-los amb claredat i, quan calgui, contundència.

No m'hi estendré, però, com sabeu, el curs passat vam revisar els protocols d'assetjament i abús de poder de la UPF i vam crear un grup de treball específic que compta amb l'assessorament d'experts externs.

Ara toca definir millores i actuacions concretes per garantir, per exemple, processos de formació, de prevenció i d'instrucció eficaços i que protegeixin les víctimes, i també per difondre bé els canals de denúncia. Ja hem posat fil a l'agulla.

Volem, en resum, treballar **en positiu, de forma resolutiva i col·laborativa, i posant sempre al davant les persones i els valors de la Fabra**. Ja sabeu que aquest curs hem d'**elaborar uns nous Estatuts de la UPF**. Serà una autèntica prova de foc per demostrar que es poden i s'han de fer les coses bé, escoltant a tothom.

Tercer objectiu

Passo al tercer punt. En aquest nou curs hem d'**apuntalar l'enfocament transformador que sempre ens ha caracteritzat.**

Ja ho he dit al principi. Sempre hem estat pioners i hem esdevingut model de moltes coses dins del sistema. Volem continuar fent-ho, és clar. Per això dic que és molt important entendre i aplicar la transversalitat de la nostra potència transformadora:

- La **transformació comença en el compromís**, individual i col·lectiu amb la societat en què vivim. Els nostres avenços neixen fora dels murs de la Pompeu, en un món que ens dicta reptes i noves necessitats. I nosaltres els escoltem i ho fem de forma compromesa, conscients del paper que juga una universitat pública.
- Però la **transformació segueix en aplicar aquest esperit de compromís en el cor de la nostra missió: el coneixement**. En consolidar la innovació docent amb el desplegament contextualitzat i revisat de l'Edvolució. O en idear noves programacions que parin atenció als canvis generacionals i a les necessitats dels joves, així com la formació al llarg de la vida en format de microcredencials.
- A vegades, la transformació és simplement **activar nous punts de vista**. Ho hem fet darrerament reformulant el valor i la projecció de la recerca en Ciències Socials i Humanitats. No ha estat fortuïta l'obtenció de beques ERC en aquestes disciplines, que desmenteixen la idea errònia que els principals ajuts europeus o de fundacions estan predestinats a les Ciències Experimentals, les Enginyeries o l'Economia. Això és un bon exemple de canvi de mirada.
- I, finalment, **transformació implica també infraestructures i organització**. Com tot el que tenim en marxa a l'Antic Mercat del Peix i el projecte científic, de governança i finançament que l'acompanya.

En definitiva, transformar és passar de les idees als fets. I tinc clar que aquest curs toca donar embranzida i ordenar el projecte de Benestar Planetari i tot el complex de coneixement i innovació de l'Antic Mercat del Peix. Hem estat pioners i hem llançat un model prometedor. Ara cal materialitzar-lo. Per això m'hi he implicat personalment, he creat un grup reduït de treball i he encarregat a un dels nostres millors recercadors, el professor Alfonso Martínez-Arias, que participi en la definició del projecte científic.

És obvi, però, que la innovació i la transformació amb segell Pompeu no s'acaba aquí. En paral·lel se'ns obren nous desafiaments que ens interpel·len plenament. Estic parlant, per exemple, de l'**impacte de la Intel·ligència Artificial**. I avui, gràcies a l'Oriol Vinyals, haurem pogut treure moltes idees al respecte. Com a mínim jo he pres bona nota d'unes quantes.

Quart objectiu

Finalment. Quart punt. Els curs 2023-2024 ha de ser el curs de **veritable canvi en la intensificació de la recerca i el reforç del seu impacte social**.

Em refereixo a un canvi profund, cultural, que sigui permeable en tots els àmbits tangibles i intangibles de la universitat. La investigació, la transferència de coneixement i la seva divulgació són missió ineludible de les universitats, però la nostra aposta en aquests punts és genuïna i està definida. Molts dels projectes i activitats que s'han fet o tenim entre mans els coneixeu prou: el Start-UP Flama, l'UPF Innovalora, la promoció de doctorats industrials, les càtedres, el projecte en Residència, el Rain Film Festival, la Clínica Jurídica, etc.

Estem desenvolupant moltes accions, però totes elles tenen una sèrie de denominadors comuns que donen coherència i cohesionen la nostra política científica i de transferència de coneixement:

- En primer lloc, tenen en comú el punt de partida: aquest **canvi cultural** que deia on recerca i transferència s'entenen de manera transversal i transdisciplinària, ultrapassen les cotilles on han estat sempre encasellades i es retroalimenten, també amb la docència. Aquí és clau el paper de la comunicació i la visibilització de la feina recercadora i de valorització que fem en tots els àmbits.
- Un altre denominador comú és la importància que volem donar a **la captació de fons i a l'aliança amb agents socials, empreses i entitats**. Això és especialment rellevant en el context actual on sembla que està lluny l'increment de pressupostos de manera significativa en l'àmbit universitari. Si volem mantenir la qualitat i seguir obrint camí amb la nostra tasca universitària, haurem de ser més imaginatius del que hem estat fins ara i fer passes endavant en aquest sentit.

Sra. Victòria Girona, sé que comptem amb el seu suport i el de la Conselleria, i em consta que s'estan fent esforços en aquesta direcció. Per això li dono les gràcies i reitero avui en públic el meu oferiment i el de la UPF a treballar conjuntament per augmentar el finançament públic de les universitats i per facilitar que la UPF pugui trobar recursos allà on sorgeixin oportunitats.

- També, la **internacionalització** és un eix comú de la nostra manera d'entendre la recerca, la transferència i els estudis. En els darrers temps, estem duent a terme una intensa activitat fora de l'àmbit català i espanyol. Però quan parlo d'internacionalització no em refereixo només a fer networking i aliances amb altres actors de fora, que n'és una part molt important.

Em refereixo també a que, tant a nivell individual com col·lectiu, enriqueim amb noves mirades i més complexitat la tasca que fem, és a dir, que mirem cap el món.

I em refereixo també a què mostrem al món: que ens expliquem i donem a conèixer la realitat de la UPF i de Catalunya, la nostra llengua, la nostra cultura i la nostra ciència. La nostra presència al Parlament Europeu per la inauguració d'aquest curs acadèmic i la signatura de l'aliança Eutopia va fer que es parlés el català a la cambra de Brussel·les. Això també és internacionalització.

- I esmentaré un darrer denominador comú que cohesiona la nostra política científica, de transferència i, de fet, de tota la nostra activitat universitària: tenim com a objectiu **definir indicadors i retre comptes**.

No volem anar a cegues. Volem saber si acomplim la qualitat i els objectius marcats i això ho podem fer incorporant l'analítica de dades a la presa de decisions i definint aquells indicadors rellevants per als nostres objectius.

Ja hem començat a treballar, per exemple, en l'elaboració d'una proposta d'indicadors de qualitat de recerca i, de la mateixa manera que ja es fa amb els mèrits docents o els de recerca, volem estudiar la possibilitat de valorar com a mèrits les accions de transferència del personal investigador.

[CONCLUSIONS]

I m'aturo aquí. Com sabeu, amb l'equip de govern, hem definit 15 objectius principals per al nostre mandat, 64 reptes estratègics i més de 250 accions concretes que hem de desplegar. Avui, tan sols us he descrit els quatre eixos clau amb els que volem anar endavant i que marcaran la línia d'aquest curs 2023-2024: les persones, la consolidació de la comunitat, la transformació i la innovació i, finalment, la consolidació de la cultura científica i de transferència.

Fa uns dies, a proposta d'un professor de la casa, llegia sobre **la vida de la Nadia Boulanger**, una dona admirable que com a compositora, intèrpret, pedagoga i directora d'orquestra, sabia abordar totes les cares del seu món, el de la música. I pensava que la seva feina no dista tant de la que fem, jo i el meu equip.

- Ens toca pensar i idear coses noves, amb creativitat i imaginació;
- però també ens toca interpretar peces composades per altres i fer-les nostres, adaptant-les a la nostra mirada i els nostres temps;
- hem de dialogar també, i transmetre la nostra mirada, fent pedagogia, escoltant i aprenent alhora;
- i, naturalment, hem de dirigir un conjunt tan ric i heterogeni com és el d'una universitat, parant atenció a totes les famílies d'instruments, treballant prèviament plegats les partitures, per entendre'n l'estructura, el ritme i els tempos. I finalment, executar-les.

La Nadia, a les seves classes i als concerts que dirigia, feia dues coses: per una banda era ferma, demanava rigor i implicació; i, per l'altra, era extremadament sensible, donava les eines perquè cadascun dels seus alumnes fes aflorar la seva personalitat pròpia i l'amor per la música.

El curs passat vam afinar els instruments i van començar a sonar les primeres notes. La feina feta fins ara, i la que ens hem compromès a fer, és el que haureu de valorar: obertament, i amb crítiques sòlides i constructives, quan calguin.

Estic segura que el resultat no pot ser altre que una melodia harmoniosa, que interpretarem plegats.

Esperem que ens vulgueu acompanyar en aquest projecte. Moltes gràcies!

Declaro inaugurat el curs acadèmic 2023-2024.